

ပပှၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်တီတၢ်လိၤတၢ်ဖံး တၢ်မၤတက့ၢ်

ပပှၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်တီတၢ်လိၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤတက့ၢ် မ့ၢ်ပတီၢ်မ့ၢ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီဒိၣ်ကတၢၢ်အစူၣ် လၢအမၤလိၤတၢ်စၢၤန့ၢ် ပှၤ ဒ်သီးပှၤကိးဂၤဒီးလၢပှၤတဝၢပှၤ ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲ မၤစၢၤလၢ အဝဲသ့ၣ်လိၣ်ဘၣ်ဝဲလၢကအိၣ်မူဘၣ်ပှၤဒီး တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ပၣ်ဃုာ်ဒီး မၤသကိးဘၣ်တၢ် လၢလၢ ပှၤပှၤအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ။

တၢ်ဖံးတၢ်မၤတက့ၢ်ကနီၣ်လီၤတၢ်လၢပကဘၣ်မၤတၢ်ဒီးပှၤတဝၢဒ်လိၣ်ဒ်သီးက-

- မၤဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ်တီတၢ်လိၤလၢပှၤဒီးန့ၢ်စူးကါဘၣ်တၢ်မၤစၢၤဒီးတၢ်လိၤတၢ်ကျဲတဖၣ်
- မၤဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်အိၣ်မုၢ်ဆိးပၤဒီး
- ဆိတလဲဒုးအိၣ်ဆိးကျၢၤတၢ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ။

တၢ်ဖံးတၢ်မၤတက့ၢ်အံၤ ကွၢ်စူၣ်ကွၢ်ဆးဝဲဒၣ် ပှၤဂ့ၢ်ဝီ တၢ်စံၣ်ညိၣ်ပီတု, တၢ်တီတၢ်လိၤ, တၢ်လိၤဆီလိၤသး တၢ်အိၣ်ပၣ်ဃုာ်ဒီးပှၤဂ့ၢ်ဝီခွဲးယာ် လၢတၢ်မၤစၢၤဒီးတၢ်တီ ကျဲကိးမၤဒီးအပူၤ ဒီးတၢ်လိၤတၢ်ကျဲပကဘၣ်ထွဲရဲၣ်ကျဲအံၤ ကိးပူၤဒီးအပူၤန့ၢ်လီၤ။

**တၢ်ဆိကမိၣ် 1- တၢ်နီၣ်ဒိတၢ်ထံသီးတုၤသီး တၢ်တီတၢ်လိၤ, တၢ်စံၣ်ညိၣ်ပီတု
အတၢ်ဒုးန့ၢ်ဟံၣ်ဖျါ**

တၢ်ထံသီးတုၤသီး

တၢ်တီတၢ်လိၤ

တၢ်စံၣ်ညိၣ်ပီတု

တၢ်ဖံးတၢ်မၤတက့ၢ်အံၤ ဘၣ်ထွဲလိၤသးဒီး ပှၤတဝၢအ 30 နီၣ်တၢ်ကံၢ်တၢ်စီဒီးတၢ်ကွၢ်စီသ့ ဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်ဒီး ပပှၤတဝၢတၢ်တီကျဲ 2021-25 န့ၢ်လီၤ။ မ့ၢ်တၢ်လၢကသ့ၣ်ထီၣ်စၢၤပှၤ တဝၢပှၤဒီးတၢ်ထံသီးတုၤသီးခိဖျါတၢ်မၤစၢၤလိၤတၢ်တြိမတၢ်တၢ်တဖၣ် ဒီး တၢ်ဟ့ၣ် ခိဟ့ၣ်နီၤ လိၤတၢ်မၤစၢၤတဖၣ် လၢတၢ်ထံသီးတုၤသီးအပူၤ န့ၢ်လီၤ။

တၢ်တီတၢ်လိၤမ့ၢ်မနုၤလဲၣ်-

တၢ်တီတၢ်လိၤ မ့ၢ်တၢ်ဆိတလဲကွၢ်တၢ်လၢအလီၤအိၣ် ဒ်သီးပှၤကိးဂၤဒီးက- မၤန့ၢ်ဘၣ်တၢ်တီ ကျဲတဖၣ် ဒီးတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်သ့- ပၣ်ဃုာ်ဘၣ်လၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤ အပူၤ, တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့, ဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤအဂၤ တဖၣ်သ့- ဟ့ၣ်ခိဟ့ၣ်နီၤလိၤတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်- ဒီးအိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤ လၢတၢ်သ့ၣ်ဖဲသးညိၣ်လၢပှၤတဝၢအဂ့ၢ်ဒိၣ်အံၤအပူၤသ့န့ၢ်လီၤ။

ဖဲပဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်တီတၢ်လိၤအဂ့ၢ် ပကထံၣ်ဘၣ် လၢပှၤတဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်လိၣ်ဘၣ် တၢ်အိၣ်မူတၢ်လဲၤခိဖျါ တၢ်စိကမိၤအပတီၢ် ဒီးတၢ်ဒိဘၣ်မၤဟူးလၢတၢ်ဆၢ တၢ်သးဖိခိၣ် လိၤဆီလိၤသးန့ၢ်လီၤ။ ပဘၣ်ကွၢ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဒီးဃုကျဲလၢကဒုးအိၣ်ဘၣ်ပပှၤ တဝၢပှၤဒီးတၢ်ထံသီးတုၤသီးန့ၢ်လီၤ။

ပှၤတဖၣ်ကကွၢ်ဆၢၣ်မံၤဘၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲတဖၣ်လၢဘၣ်ထွဲဒီးကျိ, သးနီၣ်, စံၣ်စီၤဂံၢ်ထံး, မုၢ်ခွါ မုတမ့ၢ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် သ့ဝဲဒၣ်န့ၢ်လီၤ။ လၢလၢအံၤမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိတနီၤဘၣ်ဃး ပှၤအိၣ်လၢပပှၤတဝၢပှၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲတဖၣ်န့ၢ်လီၤ။

တၢ်ဂ့ၢ်အမ့ၢ်အတီ

တၢ်ထံၣ်ဘၣ်လၢပှၤ **2,402 (1%)** ဂၤမ့ၢ်ဝဲ ပှၤအဘီၢ်ရဲ ကျဲန့ၢ် မုတမ့ၢ် ပှၤထီၣ်ရဲၣ်စဲၣ်ပှၤကိးဖိ

ပှၤဟီၣ်မုၢ် **6.3%** ဒီး ပှၤဟီၣ်ခွါ **5.7%** လိၣ်ဘၣ် တၢ်တီစၢၤ မၤစၢၤ ခိဖျါလၢတၢ်နီၤခိကွၢ်ဂီၤတလၢပှၤ နးနးကလံၢ် မုတမ့ၢ် ဒိၣ်ဝဲယီၣ်ဝဲ

ပှၤဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပှၤ **26.7%** ကတီၤကျိလၢတမ့ၢ်အဲကလံး ကျိ လၢဟံၣ်ဃီပှၤ

ပှၤ **2,026** ဂၤမ့ၢ်ပှၤဘၣ်ကိဘၣ်ခဲလၢ အမ့ၢ် ပှၤကလုာ် အိၣ်ဒီးတၢ်လိၤဆီလိၤသး

ပှၤဟီၣ်မုၢ် **122** ဂၤလၢ 10,000 ဂၤအကျါမ့ၢ်ပှၤတူၢ်ဘၣ် ဟံၣ်ပှၤဃီပှၤတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး

တၢ်ထံၣ်ဘၣ်လၢ ပှၤဒိၣ်တုၢ်ခိၣ်ပှၤ **5%** မ့ၢ်ပှၤ LGBTQI+ (မုၢ်အိၣ်ပကၢၤခွါအိၣ်ပကၢၤ)

ပှၤကမ့ၢ် **13.3%** မ့ၢ်ဝဲဒၣ်ပှၤသးစၢ်တဖၣ် (15-24 နီၣ်)

ပှၤကမ့ၢ် **30%** မ့ၢ်ဝဲဒၣ်ပှၤသ့ၣ်ကုသးပှၤတဖၣ် (55 နီၣ်ဆူဖိခိၣ်)

တၢ်ဂီၤအံၤ ဟံၤဖျါဝဲဒၣ်လၢပၤဒိဘၣ်မၤဟူး
သ့ခိဖျါ တၢ်တြီၤမၤတံၢ်တၢ်လၢတၢ်လီၤအါ
ပၤအါတီၢ်-

တၢ်ဖဲးတၢ်မၤတက့ၢ် ကမၤစၢၤပၤလၢ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် တၢ်တီၢ်တၢ်လီၤဒဲလဲၣ်-

တၢ်ဖဲးတၢ်မၤတက့ၢ် ကွၢ်ဝဲဒၣ်ကျဲးအနီၣ်တံၢ်ခဲယုထီၣ် လၢဆီၣ်ထွဲတၢ်တီၢ်တၢ်လီၤန့ၢ်လီၤ-
တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဝဲ ပၤဒုးမူဒုးဂၢၢ်ထီၣ်ဝဲအပၤဂ့ၢ်ဝီၤ တၢ်တီၢ်တၢ်လီၤတဖၣ်န့ၢ်လီၤ-

- **တၢ်ထံသီးတုၤသီး**
တၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်ဒီးတၢ်မၤဘီၣ်ညီထီၣ်တၢ်အတၢ်ဖဲး
တၢ်မၤအကျိၤအကျိၤဒီးတၢ်ဟံၣ်ထွဲထီၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ထံသီးတုၤသီး
လၢပၤကိးဂၢၢ်ဒီးအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ-
- **တၢ်ဒီးန့ၢ်စူးကါတၢ်**
တၢ်မၤစၢၤလီၤနီၤခိနီၤကစၢၤဒီးပၤဂ့ၢ်ဝီၤတၢ်တြီၤမၤတံၢ်တၢ် တဖၣ်လၢ
တၢ်လီၤတၢ်ကျဲးတဖၣ်, တၢ်မၤစၢၤတဖၣ်, ဒီးတၢ်ခွဲးဂုၤယၢ်ဘၣ်
လၢပၤကိးဂၢၢ်ဒီးအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ-
- **တၢ်ကလုာ်**
တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်လီၤပူၤဖျါဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယီၣ်လၢပၤကိးဂၢၢ်ဒီးအဂီၢ်
ဒိသီးကစံးကတိၤဖျါထီၣ်တၢ်ဒီးတၢ်ဒိကန့ၢ်တၢ် ထံထဲဆဲးဆဲးဘၣ်လၢ
အတၢ်လိၣ်ဘၣ်လီၤဆီဒီးလၢအဟံၣ်ဖှိၣ်လီၤသးအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ-
- **တၢ်ပၣ်ဃုာ်မၤသကိး**
တံၢ်စၢၤမၤစၢၤဘၣ်ပၤကိးဂၢၢ်ဒီးဒိသီးကပၣ်ဃုာ်ဘၣ်ထွဲလၢပၤဂ့ၢ်ဝီၤ,
ပၤတတၢ် ဒီးမုၢ်ကျါဝဲကွၢ်တၢ်ခွဲးဂုၤယၢ်ဘၣ်အပူၤ န့ၢ်လီၤ-
- **တၢ်ဒုးပၣ်ဃုာ်**
တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ခွဲးဂုၤယၢ်ဘၣ်တဖၣ် ဖဲလၢပၤကိးဂၢၢ်ဒီး
တူၢ်ဘၣ်လၢပူၤဖျါဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယီၣ် ဒီးန့ၢ်တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤ
စၢၤဒီးပၤဘၣ်သကိးတၢ် လၢတက့ၢ်မံၢ်ဝဲဒၣ် ပၤဂ့ၢ်ဝီၤတၢ်အိၣ်ဖျါ
တၢ်နီၤခိကွၢ်ဂီၤတဖၣ် မ့ၢ်တဖၣ် တၢ်အိၣ်သးခိၣ်ဃၢၤတဖၣ်ဘၣ်န့ၢ်လီၤ-
- **တၢ်ဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်ဂံၢ်ဘါ**
တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤဘၣ်ပၤကိးဂၢၢ်ဒီးလၢကယုထၢတၢ်အကဲဘျုးဒိၣ်က
တၢ်ဒီးစံးကတိၤဘၣ်တၢ်ဆၢတၢ်အဂီၢ်လၢအဒိဘၣ်မၤဟူးအံၤန့ၢ်လီၤ-

လၢတၢ်ဟံးဂ့ၢ်ဝီၤမၤတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအဂီၢ်တဖၣ်အံၤတခါစုၣ်စုၣ် ဒီးတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတၢ်ဒီးပကမံး
တံၢ်ဟ့ၣ်ကူၢ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်တဖၣ်, ဒီးပၤတတၢ်ဖဲးတၢ်ပကမၤစၢၤထီၣ်တၢ်တီၢ်တၢ်လီၤ လၢတၢ်လၢ
ပရံၣ်ကျဲးမၤအံၤကိးမံၤဒီးအပူၤ ဒီးကသ့ၣ် ထီၣ်စၢၤပၤတတၢ်ပၤဒီးတၢ်ထံသီးတုၤသီးန့ၢ်လီၤ-

ပကမၤတၢ်အံၤလၢကျဲးလဲၣ်-

တၢ်ဟံၤဖျါ
ပကမၤလီၤတၢ်လၢပၤဂ့ၢ်ဝီၤတၢ်တီၢ်တၢ်လီၤအဂီၢ်ဂုၤထီၣ်ဆူၣ်ညါ ခိဖျါတၢ်စူးကါတၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖှိၣ် လၢပ
မၤန့ၢ်အံၤဒိသီး ကတိၢ်ထီၣ်အဂီၢ်ဆူၣ်ညါ ပၤတတၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲး 2021-25 ဒီးတၢ်မၤအိၣ်စံးအိၣ်
ကျဲးန့ၢ်လီၤ-

တၢ်မၤသကိးတၢ်
ပကမၤသကိးတၢ်ဒီးပကမံးတံၢ်ဟ့ၣ်ကူၢ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ် တဖၣ်, ပၤတတၢ်ကရူၢ်တဖၣ်ဒီးပၤမၤသ
ကိးတၢ်တဖၣ် န့ၢ်လီၤ- ပကမၤသကိးတၢ်စုၢ်ကိးဒီးပၤမၤသကိးတၢ်အသိတဖၣ်လၢကမၤတုၤ
ထီၣ်ဘးစၢၤပတၢ်ပညိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ-

တၢ်ဟံၤထွဲထီၣ်တဖၣ်
ပၤဂ့ၢ်ဝီၤတၢ်တီၢ်တၢ်လီၤ ကမၤဂုၤထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢ တၢ်လီၤအါပူၤလၢပၤတတၢ်အဂီၢ် ဒိအ
မ့ၢ် တၢ်တန့ၢ်ဘျုး, တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်, ဒီးတၢ်အိၣ်မုၢ်ဆိးပၤ န့ၢ်လီၤ-

တၢ်ကဲခိၣ်ကဲန့ၢ်
ပကီၢ်ကဲကရၢဖိတဖၣ်ဒီးခိၣ်န့ၢ်တဖၣ် ကမၤလီၤတၢ်ဝဲဒၣ် ပၤတတၢ်တၢ်တီၢ်တၢ်လီၤ ကမ့ၢ်တၢ်ပၣ်
ဃုာ်တမံၤလၢ တၢ်ဆၢတၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ခဲလၢဘၣ်ဃးဒီး တၢ်မၤစၢၤ တၢ်လီၤတၢ်ကျဲး, တၢ်စူးကါကျိၣ်
စု, ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲး န့ၢ်လီၤ-

တၢ်ဂီၤဖျါလၢသး- ပၤသးစၢ်မၤလိမၤဒီးသကိးတၢ်တပူၤဃီ ဖဲလံၢ်ရဲဒါး